Interlin. Gloſſa. Carthuſ. Hugo. cedum quod fuerit Judæa proſelyta. Ita Gloſſa Interlin. Lyranus, Carthuſ. Hugo, ducor in hanc ſententiam, quia videbatur convenire ad Synagogam Judæorum. *Cujus Dominus aperuit cor.* A quo eſt omne bonum, *& donum perfectum.*

44. Verſ. 15. *Baptizata eſt*, ecce effectus divinæ gratiæ: *Si judicatis me* fidelem manere in domo mea; nam fideles cum fidelibus habent habitare, & ut etiam veſtro colloquio, ac doctrina fruar, meamque gratitudinē ob tantum beneficium in me collatum oſtendam. De Lidia facit mentionem Martyrologium Romanum dicens quod fuerit prima, quæ Philippis Macedoniæ in Chriſtum credidit.

Actor. 16. *n.* 16. Factum eſt autem euntibus nobis ad orationem puellulam quandam habentem ſpiritum Pythonem obviare nobis, quæ quæſtum magnum præſtabat dominis ſuis divinando.

Verſiones.

CUM EXPOSITIONE IV.

uſque ad Verſ. 21.

45. Syriac. Æthiop. Verſ. 16. A*D orationem* in loco, in quo ſolebat fieri oratio. *Spiritum. Pythonem.* Syriacus: I*n qua erat ſpiritus divinationis.* Æthiop. *Vaticinans*, ſic autem, dicitur deducta ſignificatione à verbo Græco, quod eſt conſulere, vel interrogare.

46. Arabic. Verſ. 17. *Hæc ſubſecuta Paulum*, Deo ſic ordinante. *Clamabat, iſti homines ſervi Dei excelſi*: Arabicus, *Dei Altiſſimi*, quod faciebant Dæmones multa ſua depravata malitia, ut inde eos accuſaret quod prædicabant novam legem contra Romanorum ſtatuta.

47. Verſ. 18. *Dolens autem Paulus.* Græcus: *Ægrè tulit Paulus.* Arabicus: *Indignatus eſt Paulus*, tum ob miſeram vexationem puellæ, & ob tantam populi deceptionem facta à Diabolo, ut homines ad ſe traheret, Dæmonum laudes rejiciens, ut fecit Chriſtus D. Luc. 4. n. 41. de quo infra q. 7.

48. Arabic. Lucifer. Verſ. 19. *Videntes autem Domini ejus*, & dolentes, maximè *quia exivit ſpes quæſtus eorum* Arabic *Spes artis ſuæ.* Lucifer. *Quia exivit redditus*, inde

Syriac. inſurgunt in Paulum, & Silam comprehendentes eos: *Produxerunt in forum ad Principes.* Syriac. *Adduxerunt eos in plateam* ad primores Urbis.

Arabic. Æthiop. Arabic. *Trahentes eos per vicum ad præfectos Urbis* Æthiopic. *Ad judices*, ut ab eis punirentur Paulus & Sylas.

49. Verſ. 20. *Conturbant Civitatem cum ſint Judæi.* Atteſtantur de Paulo, ac ſociis, quod ſint Judæi, nam Judei maximè erant in odio Romanis, ac gētibus ob diverſitatem fidei, cultus, ac morum: Tum etiam ob odium in Chriſtianos tamquam ex

Tertull. Ariſtid. Judæis provenientes, ut tradunt Tertullianus in Apolog. cap. 7. & ex Apologiis Ariſtidis Quadratius.

50. Syriac. Vatabl. Æthiop. Lucifer. Lex Roman. Verſ. 21. *Et annuntiant morem.* Syriac. *Prædicant ritus* Vatabl. *inſtituta.* Æthiopic. *Docent nos legem.* Lucifer. *Prædicant ſectam*, novam religionem, ac fidem, quam non licet nos recipere, cum ſimus Romani, coloni nempe Romani lege Romanorum viventes; qui non poſſumus recipere novam Religionem, ac legem, niſi ex mandato Senatus, ſic Diabolus frequenter tentat, & ad peccatum producit prætextu alicujus obſervationis, & legis.

QUÆSTIO VI.

Quare Dæmones laudant Apoſtolos, homines vero eos criminantur, & opprobriis afficiunt.

CLamant Dæmones in puella, ut vidimus verſ. 17. *Iſti homines ſervi Dei excelſi, qui annuntiant vobis viam ſalutis*, quarum laudum variæ aſſignantur rationes à Doctoribus. 51.

Prima: Hoc dixit diabolus per os puellæ coactus, & compulſus à Deo. Ita Gloſſa, Beda, Carthuſ. Hugo. Secunda: Hoc ſponte dixit Diabolus ſagaciſſima arte; ut multos ad ſe alliceret ut exiſtimarent ipſum Dęmonem eſſe Spiritum Divinum, vel ipſum habere ſecum, ſiquidem ſervos Dei agnoſcebat, ac publicabat. Ita D. Chryſoſt. Oecum. Lyra, Cajetan. Arias. Tertia, ut ait Chryſoſtom. quod hac arte hoc fecerit, ut Paulum adulando ipſum ſibi conciliaret, ne à puella expelleretur. 52. *Variæ rationes.* Gloſſa. Beda. Carthuſ. Hugo. D. Chryſoſt. Oecum. Lyran Cajet.

Quarta, & mihi videtur magis genuina, hoc fecit Diabolus, non amore Pauli, ſed malitioſo odio ait: *Iſti homines ſunt ſervi Dei excelſi, annuntiant; ſeu prædicant viam ſalutis*, in quo tacitè ac, doloſè accuſabat ſacro Apoſtolos, quia contra mandatum Senatus Romani prædicabant novam legem, novam fidem, quod erat prohibitum, ut notavi in expoſitione, & inde eos accuſant: Verſ. 21. *Annuntiant novam legem, quam non licet ſuſcipere, cum ſimus Romani.* Conſidera Diaboli artem, in quo videbatur laudare, doloſè accuſat. 53. *Ratio genuina. Diabolus cum videtur laudare accuſat.*

Quæſtio tamen principaliter inquirit, & maximè ad moralem ſenſum, cur Diabolus laudat Paulum, ut vidimus modo per os puellæ clamantis *Homines iſti ſervi Dei excelſi annuntiant vobis viam ſalutis*, quod magnum eorum præconiū erat; At vero de hominibus dicitur ſtatim Verſ. 21. *Videntes Domini ejus*, ſcilicet puellæ, *quia exivit ſpes quæſtus eorum, apprehendentes Paulum, & Silam produxerunt eos ad Principes, offerentes eos Magiſtratibus, & dixerunt, Hi homines conturbant Civitatem noſtram, annuntiant morem, quem non licet nobis ſuſcipere.* Ecce Diaboli crudeliſſimi hoſtes humani generis honorificant Paulum, & Silam, ac clamantes ſervos Dei excelſi; At vero homines mille contra eos opprobriis inſurgunt accuſantes eos, ut perturbatores Civitatis, atque totius populi *Conturbant Civitatem noſtram.* Unde tanta rei differentia. 54.

Reſpondeo. quod Dæmones maligno odio humanum genus perſequuntur; at illi homines erant avaritia pleni: *Videntes Domini ejus, quia exivit ſpes quæſtus eorum*: indeque manet tota reſoluta quæſtio. Sæviores, ac rigidiores ſunt avaritia æſtuantes, quam Dæmones crudeliſſimi, humani generis hoſtes. Theophylactus in præſenti ait: *Vide illos, nec Dæmonem quidem curantes, atque morantes, ſed unum dumtaxat, nempe pecuniæ ſtudium, & avaritiam ſpectantes, ille Dæmon dicebat, Servi ſummi Dei ſunt; hi verè perturbant noſtram Civitatem. Ille dicebat annuntiant vobis viam ſalutis, iſti tradunt nobis conſuetudines, quas non licet ſuſcipere.* Cum avaritiam, & quæſtum ſpectantes inde omne nefas. 55. *Avarus crudelior Dæmone.* Theoph.

Compone modo inter ſe Diabolum & Pharaonem, dum Angelus percuſſor gradiebatur per Ægyptum interficiēs eorum primogenita cum videbat ſanguinem ſuper liminari ac ſuper utroque poſte tranſibat, & non ingrediebatur domus Hebræorum Exod. 12. n. 23. & ut tenent Rupertus ibi, & Genebrardus Angelus ille erat Diabolus & tamen non audet 56. Exod. 12. Rupert. Genebr.

audet intrare, nec conatur ingredi domos Hebræorum, nec aliquod eis inferre nocumentum: At Pharao, cum cognoviſſet quod Iſraël abibat multis onuſtus divitiis, ac bonis Ægyptiorū, dixit: *Perſequar, & comprehendam, dividam ſpolia, implebitur anima mea: evaginabo gladium meum, interficiet*

Exod. 15. *eos manus mea*, Exod. 15. n. 9. Diabolus non audet intentare aliquid contra Iſraël, & Pharao omni conatu perſequitur, ut illum interficiat, & deſtruat ut pote qui avaritia & auri cupiditate ferveſcebat *Dividam ſpolia, implebitur anima mea.* Avaritiæ æſtus Diaboli malitiam, ac ſævitiam ſuperabat, ad hoc tendit D. Chryſoſtom. homil. 58. in Joannem. *Omni tyranno gravior eſt pecuniarum cupiditas, nullam enim voluptatem habet, ſed curas, invidiam, inſidias, odia, calumnias, & innumera virtutis impedimenta.* Vide ſupra cap. 14. q. 1. n. 7. & 8. *Affectus avaritiæ ſuperat Diaboli malitiam.* D. Chryſoſt.

QUÆSTIO VII.

Quare D. Paulus dolet, & non vult audire Diaboli laudantis voces?

57. CLamabat Diabolus puellæ voce magna encomia prædicans de Apoſtolis. *Iſti homines ſervi Dei excelſi ſunt, qui annuntiant vobis viam ſalutis.* Audiens tamen *Paulus dolens*, ſeu ut ait Græ-

Græcus. Arabic. cus, *Ægrè ferebat.* Arabic. *Indignatus eſt*, quod ille dicebat, verum erat & multum conducens, ut Pauli doctrinam omnes reciperent, ac ut ejus verba auſcultarent, qui dicebat *viam ſalutis vobis oſtendunt.*

58. Theoph. Reſpondet Theophylactus, & ait: *Cum ea res Paulum momordiſſet, atque etiam vera dicentem repreſſit, docens nos, ne veritatis quidem patrocinio ſimulantes Dæmones admittere, ſed omnem illis fraudis aditum præcludere, & ad omnia, quæ ab illis dicuntur, aures obturare debere.* Dæmones numquam veritatem purè, & ſincere dicunt ſed mixtam aliqua falſitate, & malitia, ut ſæpe objecta una veritate ſub illius pallio venenum ſuæ perverſitatis tegunt, ut ſe valeant inſinuare, ac ſimulatè ingerere, & ad perditionem trahere, ideoque nunquam ei fides adhibenda eſt. *Diabolus ſub prætextu veritatis ſeminat falſitatem.*

59. Joan. 8. Ait Chriſtus D. de Diabolo, Joan. 8. n. 44. *Cum loquitur mendacium ex propriis loquitur, quia mendax eſt, & pater ejus.* Expende illud *ex propriis loquitur*, tam affecta eſt ejus natura mendacio, ut ipſum mendacium verſum ſit in naturam, ac proinde cum loquitur mendacium, non eſt veluti ex quodam vitio ſuperaddito, ſed ab ipſa natura, quæ tota converſa eſt in mendacium, *Ex propriis loquitur*: nam Diabolus à nemine didicit mentiri, ſed à ſemetipſo, ut ait D. Cyrill. ſtatim citandus. *Diaboli mēdacium verſum eſt in naturam.*

60. *Mendax eſt, & Pater ejus*, cur Diabolus non ſolum dicitur mendax, ſed Pater mendacii, cur ſic dictus? Quia fuit primus, qui à Deo diſceſſit; primus, qui introduxit mendacium in mundum appetens Dei ſimilitudinem: *Similis ero Altiſſimo.* Noſter D. Cyrillus Alexandrinus lib. 6. in Joan. cap. 6. ait: *Diabolus à ſemetipſo mendax fuit; quia à nemine prius audivit, ſed ipſe ſuum genuit mendacium. A veritate, ſiquidem, & à Deo, qui veritas eſt, ſponte ſua ſe avertens, horrendas mendacii tenebras incurrit; & quemadmodum Deus verax eſt, & Pater veritatis, ita quoque Diabolus mendax eſt, & Pater mendacii.* Diabolus fuit primus, qui à Deo ſumma veritate ſe avertit, primus, qui mendacium introduxit in mundum, primus, ac principalis mendacii ſeminator, & qui omnes conatur ad mendacium pellicere: unde mendaces dicuntur filii Belial, id eſt filii Diaboli, 3. Reg. 21. n. 10. Rupertus l. 8 in Joan ait: *Qui contra Naboth falſo teſtificati ſunt rectè dicuntur filii Diaboli.* *Cur diabolus dicitur pater mendacij.* D. Cyril Alex. Rupert. 3. Reg. 21.

61. Et ſicut veritas conſiſtit in indiviſibili, & in ſumma conformitate rei ad rem, ſic & mendacium in ſumma difformitate, ac diſcrepantia rei ad rem multis, & variis modis, & ideo Diabolus mendacij Pater ad illud diſſeminandum multas induit formas, modo apparet, ut *Angelus lucis*, 2. Corinth. 14. modo ut *Draco magnus*, Apoc. 12. n. 2 Ut *Serpens antiquus*, Apoc. 20. n. 2. *Leo rugiens*, 1. Petri. 5. n. 8. *Lupus rapax, & diſpergens oves*, Joan. 10. n. 14: *Aſpis, & Baſiliſcus venenoſus*, Pſal. 90. n. 13. Aliquando formam hominis induit: *Inimicus homo hoc fecit*, Matth. 13. n. 39. Ubi nota quod frequenter comparatur animantibus venenoſis, & rapacibus, quia injecto veneno rapit, & inde tot formas induit, ut notavit D. Gregor. Nyſſenus lib. 33. Moral. cap. 14. & ait: *Multarum rerum vocatur nomine, quia ante deceptorum mentes in varias formarum ſpecies vertitur*, ad quod etiam tendit D Paulinus epiſt 2. ubi ſic ait: *Excipit nos innumeris ſerpens inſidiis, cui nomina mille, mille nocendi artes.* Vide ſupra cap. 5. quæſt. 18. n. 124. 2. Cor. 11. Apoc. 12. Apoc. 20. 1. Petr. 5. Joan. 10. Pſal. 90. *Diabolus habet mille nocendi artes.* D. Greg. D. Paulin.

QUÆSTIO VIII.

Quare hæc puella divinando multas comparabat divitias, Prophetæ multa prædicendo nihil lucrabantur?

PUella hæc, ut Syriacus legit: Habebat ſpiritum divinationis, & inde multum lucrum requirebat, ſed Prophetæ magna, & alta prædicebant, & tamen nihil auri, & argenti comparabant, ſed pauperes, egentes, afflictique verſabantur? 62.

Reſpondeo, quod Prophetæ vera, & multoties valde amara annuntiabant; At vero hæc puella talia mendacia ſpargebat, indeque multum pecuniarum emolumentum ſibi aggregabat; apud mundiales veritas valde amara eſt, & odium parit, falſitas valde grata, animoſque conciliat. D. Aldhelmus epiſt. 11. ſic ait: *Pythoniſſa per ſpiritum falſitatis frivola vaticinatur: & ob hoc ſumptuoſas procerum opulentias affluenter cumulans, gaziſque quæſtuum delicioſis affatim locupletabatur.* 63. *Divitiæ cumulantur falſitate.*

Ait Michæas 6. n. 22. *Divites ejus repleti ſunt iniquitate, & habitantes in ea, loquebantur mendacium, & lingua eorum fraudalenta in ore eorum.* Introduxit eos Propheta divites, & potentes, & unde tanta eorum opulentia, & poteſtas? Qua repleti erant iniquitate, mendacio, ac falſitate in ore, & in lingua, totum in eis erat falſitas, ac duplicata falſitas, ut individuus eorum comes. Noſter D. Cyrillus Alexandr. ibi ait: *Semper à turpi quæſtu, amoreque lucri ſubactos ſtudium mentiendi comitatur* Vide ſupra cap. 12. q. 17. n. 133. 134 135. & multis aliis in locis verbo veritas, mendacium. 64. Mich. 6. *Divites ex mendacio pingueſcunt.* D. Cyril. Alex.

QUÆSTIO IX.

Quare Domini puellæ ob Dæmonem expulſum, durè ac acriter inſurgunt contra Paulum, & Silam?

PAulus miſertus de puella vexata à Dæmone; ab illa dæmonium ejecit, cum autem Domini puellæ vidiſſent eam liberatam ab ſpiritu maligno, Pauli imperio; furibunde indignati inſurgunt in 65.

in paulum comprehendentes , & accuſantes eum tamquam Civitatis perturbatorem, cùm illi maximè deberent gratulari potius , eo quod Diabolum à puella,& ab ejus domo expuliſſet, nonne erat illis horribile, ac terribile dæmonem habere,ſimulque cum illo habitare.

66. Reſpondeo minimè : nam ut dicitur in Textu: *Illa puella magnum quæſtum præſtabat,Dominis ſuis divinando : Videntes autem Domini ejus,quia exivit ſpes quæſtus eorum apprehendentes Paulum,&c.* Iſti maximè lucri cupiditate tenebantur, & maximè affectabant per Diabolum multos bonorum quæſtus facere,& ſecum diabolum habere,eumque colere magis volebant , quam ſuis temporalibus proventibus privari. Theophylactus ibi : *Volebant puellam dæmone correptam eſſe ut quæſtum faceret. Vide illos ne dæmonem quidem curantes , atque morantes , ſed unum dumtaxat pecuniæ ſtudium ſpectantes.*

Pro lucr homines volunt colere diabolum.

Theoph.

67. Ait D.Joan. Apocalypſ.13. n.1. quod vidit Beſtiam aſcendentem de mari habent cornua decem &ſuper cornua ejus diademata decem , & ſtatim ſubdit in 3.*Et admirata eſt univerſa terra poſt beſtiam , & adoraverunt draconem , qui dedit poteſtatem beſtiæ.* Draco iſte juxta multorum ſententiam, ut ibi dixi, eſt Diabolus, & unde fieri potuit, ut monſtruoſa beſtia ab hominibus adoraretur ; & unde fieri poteſt,ut homo deveniat in tam execrabilem abominationẽ,ut crudelem tyrannum Diabolum adoret,habebat *ſuper cornua diademata decem* id eſt multa , ponitur numerus certus pro incerto & cùm ipſe haberet multa dare,mundani de diti temporalibus lucris pro ipſis comparandis nõ dubitant ejus ſervituti ſe ſubjicere, & ipſam beſtiam ſuam habere. Rupertus.lib.8. in Apocalypſ. ait: *Quomodo ſaltem impii dicuntur adorare Diabolum , qui ſæpè maledicunt eum ? Certè in eo Diabolum adorant,quod Mammonæ ſerviunt ? Nam Apoſtolus dicit de avaritia,quod ſimulacra eorum ſervitus ſit : ergo qui Mammonæ jam dudum ſervi fuerant,& Mammonæ ſerviendo adorabant Diabolum quid miraris , quid deinde beſtiam adoraverunt habentem divitias,volentem dare aurum,& argentum.*

Apoc.13.

Ob lucrũ homines adorant diabolum, & beſtiã.

Rupert.

68. Venit Chriſtus in regione Geraſenorum, in qua erãt duo homines habẽtes dæmonia habitantes in monumentis , & adeo crudeles, ut nemo auderet tranſire per illam viam ob multa mala,quæ patiebantur à Dæmonibus, qui videntes Chriſtum cœperunt clamare : *Quid nobis , & tibi Jeſu fili Dei veniſti huc ante tempus torquere nos* , & rogabant eum , ſi ejicis nos hinc, mitte nos in porcos,quorum grex prope erat, quibus Dominus ait: Ite, illi autem exeuntes ab hominibus abierunt in porcos & magno impetu feruntur in mare,ubi omnes perierunt,quod cum vidiſſent paſtores venerunt in Civitatem annuntiantes , quæ facta fuerant : *Et ecce tota Civitas exiit obviam Jeſu,& viſo eo rogabant ut tranſiret à finibus eorum* Matth.8.num.34. Quomodo volunt iſti homines, ut Jeſus recedat à locis eorum, à quo multa bona accipiebant , Dæmones expulerat à regione eorum,viã fecerat patentem, liberam à multis incommodis , & rogant ut diſcedat à finibus eorum ? Viderant illi , quod Jeſus dedit occaſionem,ut ſuos porcos amitterent & iſti magis volebant habere dæmones cum grege porcorum,ac ſuo lucro, quam filium Dei ſine tali emolumento,ideoque ejus præſentia multum gravabantur , ut notat D.Bonaventura in cap.8.Luc. n.37.& ideo ait in præſenti Cajetan.jam à me datus tom.2. in Evangel. cap.25. q.14.n. 86. & ait: *Salutem liberatorum à Dæmoniis,& perditionẽ porcorum videntes magis timuerunt augmentum damni rerum temporalium, quam concupierint augmentum ſalutis ſpiritualis.Salus hominum admirationem Civitati generavit;dãmum porcorum timorem majoris damni in ea excitavit:& ſic timore acti rogaverunt ut diſcederet ab eis.*

Ob amorẽ temporalium volunt homines potius habere ſecũ diabolum, quam Deum.

Math.8.

Luc.18.

D.Bonavent.

Caietan.

69. Dixerunt impii ad Jeremiam.44.n.17 *Quod non facient,nec audiẽt verba ejus,ſed ſacrificemus Reginæ Cœli,& libemus ei libamina,ſicut fecimus nos, & patres noſtri,Reges noſtri, Principes .... & ſaturati ſumus panibus , & bene nobis erat.* Per Reginam Cœli intelligunt Lunam ut exponunt D.Hieronym.D. Thomas Luna,quæ à lucendo ſic dicta eſt,ſed quomodo dementati ſunt homines ut eam tamquam Deum adorarent, cum apertè oculis ſuis videant,quod habet multos defectus, ac ecclypſes quæ tanta varietas valde aliena eſt à Deo, ſed eos ſic Satanas fallit,ut ſibi perſuaderent,quod à Luna habebant frumenta, vinum,& oleum , ac ſaturitatem ; indeque contra omnem evidentiam, ac naturalem rationem,eam tamquam Deum colunt libamina , ac ſacrificia offerentes. Noſter.D. Cyrillus Alexand. lib. 1 de adoratione in Spiritu, & ait:*Cum Satanas in præcipuis rebus injuria nos afficiat,fœcunditatemque nobis adimat , rerum terrenarum oblectamentis viciſſim devincit* Ita afficiuntur homines oblectamentis; ut de vexationibus,ac moleſtiis,quibus gravantur omnino obliviſcantur dummodo in præſenti ſaturentur temporalibus.

Jerem.44.

D.Hier.

D.Thom.

Homines pro temporalibus Deos colunt.

D. Cyril.

Actor. 16.*n.* 22. Et cucurrit plebs adversùs eos,& Magiſtratus ſciſſis tunicis eorum, juſſerunt eos virgis cædi.

Verſiones,

CUM EXPOSITIONE V.

Uſque ad Verſ.26.

70. Verſ.22. E*T cucurrit plebs adverſus eos:* Arabic. *Erexit ſe turba populi*,quæ facile ab aliis commovetur. *Sciſſis tunicis eorum* ſcilicet Pauli,& Silę;ut clarius habet Syriacus: *Tunc præfecti diſruperunt eorum veſtimenta*,quod factum eſt ad magnam deteſtationem eorum , quæ prædicabant Apoſtoli introducẽtes novam legem, & veterem abolere intendentes,ut notant Hiſtoria Eccleſiaſt. Lyran. Carthuſ. & Hugo Tum etiam,ut eos ignominia afficerent , quæ magna eſt,dum homo denudatur à veſtimentis ſuis. Tum etiam ut præpararentur ad flagellationem,Tigurina,& Clarius vertunt : *Sciſſis tunicis ſuis*,ac ſi quod Magiſtratus in deteſtationem tantę blaſphemię auditæ ſcinderent veſtimenta ſua prima lectio eſt melior,& tenenda eſt utpote communis,& verior

Arabic.

Syriac.

Hiſtor. Eccleſ.

Lyranus.

Carthuſ.

Hugo.

Tigurin.

Clarius.

71. *Juſſerunt eos virgis cædi.* Æthiopic. *Ut caderent eos virga*, Arabicus,*Fuſtibus*,denudata ea tantum parte in qua erat flagellandus,& non recuſat Paulus : ut videmus infra dicens ſe eſſe Romanum,ut fecit Jeroſolymis , quia ea occaſione prævidebat plures eſſe convertendos ad fidem , ut de cuſtode carceris cum tota ſua familia,ut mox videbimus.

Æthiop.

Arabic.

72. Verſ.23 .*Et cum multas plagas ei impoſuiſſent.* Syriac.*Cumque multum flagellaſſet.* De his verberibus Pauli multa dicit præclarè D. Chryſoſt. in præſenti homil.39. & homil.6.de laudibus Pauli. *Ut diligenter cuſtodiret eos.* Arabicus : *In tuto ne effugerent è carcere.*Verſ. 24. *Miſit eos in interiorem carcerem.* Syriac. *Eos concluſit in locum intimum carceris*, & ut magis eſſent cuſtoditi ne poſſent effugere,*pedes eorum ſtrinxit ligno.*Arabicus: *Adſtrinxit trabi.* Æthiopic. *Firmavit pedes eorum in ligno.*Syriac.*Unxit pedes eorum numella*, vel cyppo , in quo captivorum pedes ſeorſim ſinguli inferebantur,de his quæſt ſeq.

Syriac.

D.Chryſoſt.

Arabic.

Syriac.

Arabic.

Syriac.

Æthiop.

73. Verſ.25.*Media autem nocte Paulus,& Silas orantes.*Syrus,*Precabantur,& glorificabant Deum.*Lyran. legit,*Adorantes*, & ſtatim ſequitur; *Audiebant eos, qui in cuſtodia erant.* Oecumen. *Auſcultabant eos.* Paulus, & Silas voce alta laudabant Deum , ut voces reſonarent per totum carcerem juxta eos,qui erant in carcere tam proximo, quàm longinquo.

74. Verſ. 26, *Subito verò terræmotus factus.* Arabic. *Repente* terræmotus iſte videtur non ſolum fuiſſe in carcere,ſed etiam in magna parte Urbis , ac in locis prope carcerem;nam Magiſtratus, ut habent multi Codices , terræmotu percuſſus eos liberos dimiſit. Terræmotus factus eſt Divina virtute,quo Deus oſtendebat eorum orationem audire,eoſque à carcere liberare.

Arabic.

QUÆSTIO X.

Quare cum ſemper Paulus in oratione verſatur , ac contemplatione Dei,inſigniter fit mentio de ejus oratione in carcere media nocte.

75. APoſtolus paulus ſemper verſabatur in pura ac mera contemplatione Dei, unde frequenter dicebat ſe ſuos diſcipulos ſemper habere in ſuis orationibus Ad Philippenſ. 1.n.19.Rom.1.n.10.& in multis aliis locis, tamen hic inſigniter fit mentio de ejus oratione cum multis miraculis,magno terræmotu,ſolutis vinculis cunctorum, apertis januis omnibus.

Philip.1.

Rom.10.

76. Reſpondeo primo ex D.Chryſoſt.homil.1. ad illud,*Utere modi* ſic ait,*In ligno erant pedes , in catenis manus, & carcer media ſub nocte quatitur , ipſis Deum laudantibus,Vides quomodo ipſorum virtus in infirmitate perficitur.* Ac ſi hominum preces multam haberent vim perſuadendo ab oppreſſo corpuſculo,nec poſſe Deum negare ; quod petunt ſuo jure patientes calamitatum homines. Ait Iſaias ad Ezechiam ægrotantem: *Morieris tu,& non vives*,4. Reg.20.n.1. quo audito cum ipſe in fletus multos prorumperet,orans ad Dominum ſtatim ait ei propheta n.5. *Audivit Dominus orationem tuam,& vidit lachrymas tuas.* In Hebræo habetur : *Vidit lachrymam tuam* : In quo inſinuatur Deum prima lachrymula commotum , ut Regem dolentem longioris vitæ nuntio alleviaret, ac recrearet.

D.Chryſoſt.

Afflicti oratio exauditur.

4.Reg. 20.

Text. Hebr.

77. Secundo maximè ad rem ; Etſi ſemper Paulus oraverit,tamen hæc oratio extitit valde efficax,& multorum miraculorum operatrix, erat oratio in vigilia,& media nocte, indeque hæc oratio multã habuit impetrandi vim, ac operandi mirabilia. D. Ambroſ.in Pſalm.118. Octonario 8. ſic loquitur , *Non otioſè Paulus,& Silas truſi in Carcerem , cum in nervo pedes haberent , media tamen nocte ſurgebant mentis veſtigio,exorabant Dominum , & laudis ſacrificium offerebant,ideoque ubi non defecit orationis officium,adfuit etiam ſolutionis remedium, ſubito enim media nocte terræmotus factus eſt grandis, valvæ apertæ,& omnium vincula ſoluta ſunt.* Et ſi Paulus,& Silas ſemper orationi inſtarent, tunc maximè ejus orationes exauditæ , effectus declaratur , cum media nocte erant oratione vigilantes,& tam abundanti gratia Dei,ut non ſolum eorum vincula ſed etiam aliorum omnium fuerint ſoluta.

D.Ambr.

Oratio in media nocte valde efficax.

78. Chriſtus D.ut altum, & ſublimem orandi modum doceret,nobis propoſuit parabolam,Luc.11. n.15. *Quis veſtrâm habet amicum, & ibit ad illum media nocte , & dicit illi:amice commoda mihi tres panes.*Cur iſte introducitur petens media nocte,& non potius in alia hora,ut oſtẽdatur oratio efficax, & fructu non carens cum ſit media nocte facta D. Chryſolog.ſerm.39.ait:*Iſta ſatis hora eſt efficax impetrandi:hoc ſciens Propheta,ipſum tempus ſuæ ſupplicationis aſſerit extitiſſe cantando.Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi,in hac hora ſemper ſponſus ille occurrit,qui dicit , Media nocte clamor factus eſt,ecce ſponſus venit.* Ponitur oratio facta media nocte , ut oſtendatur efficacia illius in impetrando,& ſic ſecutus eſt effectus : *Surget , & dabit illi.*Inde David cum de ſe dicat: *Lex tua meditatio mea ſemper*,Pſ.118.n. 92. & 97. tamen in ſua oratione,ac meditatione de nulla hora facit determinatè mentionem,niſi de media nocte,ob valorem, ac fortitudinem in illa in qua ſponſus dicitur inſigniter venire.

Luc.11.

D.Chryſol.

A media nocte oratio ſumit vires.

Pſ.118.

79. Tres illi Sancti pueri Sidrach,Miſach,& Abdenago colligati mittuntur in fornacem ardentem; & cum ad oſtium fornacis accederet Nabuchodonoſor admirabundus exclamat : *Ecce video quatuor viros ſolutos ambulantes in medio ignis,& nil corruptionis in eis eſt, & ſpecies quarti ſimilis filio Dei ,* Daniel.3.n.92. Ut pueri ſolverentur à ſuis colligaturis venit unus Angelus de Cœlo , at modo Paulus & Silas tenentur aſtricti in carcere pedibus colligatis , & inſuper Carceris januæ erant maximè clauſæ,& ad has aperiendas, & ad eorum vincula rumpenda nullus mittitur Angelus in forma filii Dei:Erant Paulus,& Silas orantes , & quod in fornace præſtitit Angelus, in forma filii Dei exhibuit oratio;ſed contra ; etiam in fornace erant tres pueri orantes,& laudantes Deum,ac canentes: *Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate,& ſuperexaltate eum in ſæcula,&c.* Dan.3.n.57.Verum eſt quod orabant , ſed in die , ac patenti luce , at *Paulus & Silas erant orantes media nocte in carcere*, & oratio mediæ noctis eſt alterius conditionis, ut non ſolum vices habeat Angelorum , ſed etiam tanquam Vicaria ipſius Dei , & multorum mirabilium operatrix;nam Angelus deſcendens in fornacem trium ligaturas diſrupit ; At vero una oratio mediæ noctis,ut non ſolum Pauli, & Silæ, ſed cunctorum vinctorum catenas deſtruxerit , & totius carceris oſtia patefecerit. D. Chryſoſt. homil. 8.in epiſt.ad Epheſ.ſic ait : *Mox ab initio oſtendit,* ſcilicet,Angelus,*illos non arſuros , ſed vel carcerem ingreſſuros.Quid vinceret arſuros?Vincti erant*, ſcilicet Paulus,& Silas *etiam non minori furore ; nam in interiorem ille cuſtodiam ipſos conjecit, & hic caminum vehementer incendi juſſit. Sed videamus , quæ ſubinde ſequuntur,pſallentibus illis media nocte motus eſt carcer,apertaque ſunt januæ illius.*

Dan.3.

Oratio mediæ noctis quodammodo Vicaria filii Dei.

Dan 3.

D.Chryſoſt.

QUÆSTIO XI.

Quare cum in carcere ſolvuntur Pauli , & Silæ catenæ , ſolvuntur etiam aliorum vinctorum?

80. INcarcerantur Apoſtoli,venit Angelus eduxit eos de cuſtodia,Act.5.n.19. Cæteris vinculatis manentibus in carcere,cum Petrus eſſet alligatus duabus catenis Angelus eum liberat à carcere,ac vinculis,Act.12.n.7.reliquis catenatis exiſtentibus.

Actor.5.

Actor.12.

Tenetur Paulus cum vinculis in carcere,ſolvuntur vincula illius,omniumque alligatorum, ô magna , & ſublimis excellentia ! vinculorum Pauli adumbrans aliqualiter aliquod veſtigium mortis